

Забуваються лінії запахи барви і звуки
слабне зір гасне слух
і минається радість проста
з а с в о є ю д у ш е ю
простягнеш обличчя і руки
але високо і недосяжно вона проліта

Zacierają się zapachy barwy i dźwięki
słabnie wzrok gaśnie słuch
i radość najprostszą przemija
obracasz za swoją duszą
twarz i wyciągasz ręce
lecz ona leci wysoko daleka i
nieuchwytna

Не можна не наголосити такий немаловажний для будь-якого перекладу факт: переклади Богдана Задури – філігранно точні: око ніде не застрягає на довільностях, які б не були вимогою перекладу чи стилем перекладача. Слово пасує до слова, настрій пасує до настрою, сенс передає сенс. Рука майстра!

Отже, зустріч відбулася.

Отримано 23 липня 2010 р.

м. Київ

Сергій Гайдук

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ЛІРИК ПЛАНЕТАРНОГО МАСШТАБУ

Два роки поспіль – 2009 та 2010 – у видавництві “Карпати” вийшли друком дві збірки віршів не новачка поетичного слова Василя Білича. Гортаючи сторінки книжки “Двобій”, одразу звертаєш увагу на небайдужість автора до проблем сучасного життя українців, більше – усіх жителів нашої планети. Витоки творчості Василя Білича – у національних традиціях, звичаях українців. Він живе Україною, рідним Закарпаттям. Із творів автора стає зрозумілим його стурбованість масовим зникненням християнської моралі в суспільстві, чеснот, що були віками притаманні людям, – порядності, толерантності, совісності. Поет не звинувачує інших, насамперед запитує в себе. У поезіях багато роздумів про майбуття України, про українців. Автор закликає приборкати біль і гнів, відмовитися від сліпої віри в те, що все саме по собі вирішиться і всі проблеми минуться. У віршах В. Білича із калейдоскопічною швидкістю спалахують сюжетні замальовки: галасливі мітинги-забави, на яких облесні кандидати в депутати пророкують спільноті швидке благополуччя за умови їхнього обрання. І такий стан речей повторюється впродовж 20 років. Контрасти українського життя: депутати – ситі вельможі, народ – обмануті жебраки. Поету, як і всім небайдужим співвітчизникам, “стома вогнями світ болить”, але, прориваючись крізь лещата людської ненависті й зневір’я (“самотність тебе словила”), прагне поділитися з читачем власною вірою і, врешті-решт, таки “...напинається тужливо / Надії павутинна нить”. Наше життя – це двобій між добром і злом, культурою і невіглаством, світла із темрявою.

Теми, сюжети, питання у творах Білича не нові як у збірці “Двобій”, так і в “Метаморфозах почуттів”, головне – образи, метафори, епітети. Як на мене, я б до збірки “Метаморфози почуттів” не вносив би російськомовні тексти, хоч вони не програють українським. Коли на них натрапляєш, виникає відчуття руйнації всієї книжки: читаєш і, так би мовити, перечіпаєшся...

Книжки гарно видані, кожен розділ проілюстрований відповідним малюнком на теми, про які йдеться, за що особлива подяка художникові Миколі Дем’яну.

Не позбавлені поезії Білича й романтизму. Загалом у своїй творчості поет пройшов складний, знайомий переважній більшості авторів шлях: від юнацького максималізму із притаманними йому атрибутами (гарячість, споглядальність, сум, одірваність від реалій тощо) – до активної добротворчої позиції. Творець уміє і здатен змінювати світ.

Насамперед напругою пристрасного слова, породженого небайдужим серцем. *“Та ж має правда інший смак!”* – радить він юнакові й дівчині, які в пошуках власного “я” захопилися облудними цінностями. *“...Ще нам заграє, забринить / В душі проміння золоте”*, – коректно звертається поет до розчарованих самотників...

У поезіях В. Білича багато пейзажної лірики: це вияв закоханості автора в рідне Закарпаття. *“І знов ключі життя / в природі вирували, / Пташиний спів лунав, клич вітру і бджоли. / Серед зелених трав / ще коники сюрчали, / А в небі дзвони сині, / осінні гули”*, – толерантно передає власні спостереження поет у вірші “Проводи”. Знаходимо тут і переймання екологічної проблематики – адже прадавні ліси знищуються тисячами кубометрів! *“Природа не пробачає нашої байдужості!”* – наголошує поет.

В. Білич не стоїть осторонь соціальних питань, економічних негараздів, політичної нестабільності нашого суспільства: належне місце посідає громадянська лірика – без зайвої патетики й пафосу. Поету під силу *“платити за найвищими рахунками”* справжності, опонувати найскладнішим викликам непростого сьогодення. Тобто – бути самим собою...

Автор філософує, він у постійних пошуках істини: адже для нього найважливіше усвідомлення людиною Часу і Простору, *“життя як імпульси людської свідомості”*, *“життя як хрест людини”*. Буття людини, за задумом збірок, постає окресленою, хоча й не завжди, але від того не меншою драмою її почуттів, поривань, сенсів. Отже, життя людини сповнене таїни, містики, контрастів, які варто досліджувати. Він шукає відповіді, вона не завжди однозначна, бо скільки людей, стільки й різних поглядів на життя.

Загалом обидві збірки поезій складають своєрідну мозаїку настроїв і почуттів. Семантика текстів автора має власне психологічне підґрунтя, філософію буття, набирає особливого значення, розвиваючи тему кохання.

У доробку поезій В. Білича – багато мелодійних текстів, які покладено на музику. Приміром: *“Не так все сталося, / як нам гадалося, / І не судилося / Створити рай. / Чому журитися, / Не веселитися? / А серце крається: / Не забувай...”*.

Із переднього слова Василя Кухти до збірки “Двобій” дізнаємось, що автор родом із невеличкого закарпатського села Шандрово, що за фахом юрист. Що ці збірки не перші: Василь Білич свої першодруки “Знак пророчий” та “Птах і камінь” видав ще 1995 р. Децицію поезій опублікував часопис “Вітчизна” в 1998 р., презентувавши автора під назвою “Податковий інспектор на Парнасі”. Згодом – збірки “Не суди”, “Три чесноти”, “Земне долаючи тяжіння”, “За першим порухом душі...” (переклади з російської та німецької мов), “Янголи на мітлах” (гумор та сатиричні шкіци). Із кожною наступною поетичною книжкою автор намагається розширити простір, в якому живе.

Насамкінець хочеться побажати поетові, щоб його джерела натхнення ніколи не пересихали: високих Вам творчих злетів без падінь!

ЛІТЕРАТУРА

1. Білич В. Двобій: Поезії. – Ужгород: Карпати, 2009.
2. Білич В. Метаморфози почуттів: Поезії. – Ужгород: Карпати, 2010.

Отримано 10 червня 2011 р.

м. Київ